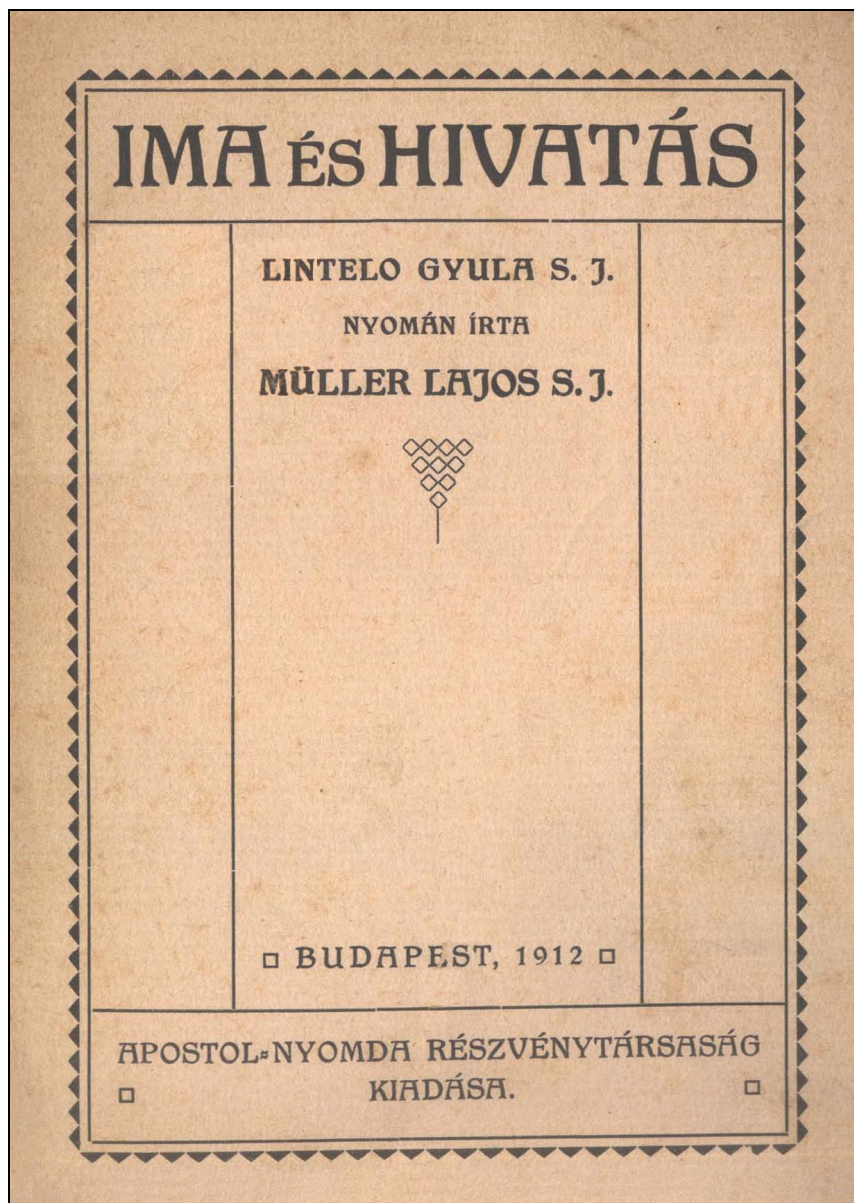

Müller Lajos

Ima és hivatás

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Müller Lajos S. J.
(Lintelo Gyula S. J. nyomán)
Ima és hivatás

Imprimi potest.
J. Bús S. J.
praep. prov. Hung.

Nihil obstat.
Dr. Georgius Krammer
censor dioec.

Nr. 6327. Imprimatur.
Strigonii, die 3. Octobris 1912.
Ludovicus Rajner
eppus, vicarius generalis.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az 1912-ben az Apostol-Nyomda Részvénytársaság által megjelentetett azonos című füzet elektronikus változata. Az elektronikus kiadás a Jézus Társasága magyarországi tartományfőnökének az engedélyével készült. Minden szerzői jog a Jézus Társaság magyarországi tartományáé.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás	4
Bevezetés	4
I. Érveink	5
1. Szabad, sőt hasznos és üdvös a hivatás kegyelméért imádkoznunk	5
2. Könyöröghetünk bármely lelki adományért; miért ne a hivatásért?	6
3. Isten hű szolgálóinak példája	6
4. Mit tanítanak az egyház tudósai?	7
II. A hivatásért való imádság előnyei	8
1. Elhárítja a magasabb hivatás akadályait	8
2. A nagylelkűség ápolása	9
3. A keresztény szellem ápolása	10
III. Néhány gyakorlati eset	10
1. Meg vagyok győződve, hogy én világi embernek születtem. Isten engem nem szánt papnak, annál kevésbé szerzetesnek	10
2. Még nem döntöttem; nem tudom, minő pályára lépjek	11
3. Attól félek, hogy Isten szavamnál fog és csakugyan meghív, ha hivatásért imádkozom	12
IV. Két nehézség bírálata	12
1. A gyermekek hivatása	12
2. A benyomásokból eredt hivatás	13
V. Hivatás és a gyakori szentáldozás	14
Végszó	15

Ajánlás

Értekezésünket elsősorban nevelők s szülők kezébe szántuk, de nagy haszonnal olvashatják serdülő ifjak s hajadonok is, kik a hivatás kérdésében tájékozódni akarnak.

Bevezetés

„Kíváncsozhatunk magasabb hivatás után és imádság által elnyerhetjük azt!”

Sokkal fontosabb ügyről van szó, mint első tekintetre látszik. Oly kérdéssel akarunk foglalkozni, mely mindenkit, ki az egyházzal érez, legmelegebben érdekel. Nap-nap után felhangzik a panasz, hogy az Úr szőlője nélkülözi a kellő számú s alkalmas munkásokat. Kevesen érznek hivatást a papi és szerzetesi¹ pályára s ezek közt is vajmi kevesen vannak, kik a középserűség fokát meghaladják.

Íme a tétel: „Kíváncsozhatunk magasabb hivatás után és imádság által elnyerhetjük azt,” alkalmas eszközt ad kezünkbe, mellyel az apostoli munkások soraiban támadt sajnálatos hézagokat rátermett egyénekkal betölthetjük. Értekezésünk inkább didaktikus jellegű. Ugyanis a tapasztalás bizonyítja, hogy e kérdést illetőleg, főleg a 17-ik század óta nagy homály és roppant elfogultság uralkodik. Ez a körülmény magyarázza meg azokat a heves vitákat, melyeket újabb időben Lahitton dr. hírneves értekezése: „Az egyházi hivatásról” támasztott. Majdnem nap-nap után jelennek meg Francia-, Német- és Olaszországban értekezések, melyek az *egyházi hivatás lényegét* tárgyalják.

Akárhányan ugyanis azon meggyőződésben vannak, hogy a papi és szerzetesi hivatás bizonyos számú, már előre kiválasztott egyén kiváltsága, a többi halandó hasztalan törekszik utána s hiába imádkozik érte.

Épp ezért, hacsak a hivatás szinte csodás módon nem nyilvánul, csakhamar készen vagyunk a végzetes ítélettel: „ennek az ifjúnak nincs hivatása, a papi vagy a szerzetesi pályára.”

Hogyan? Tehát csak oly kevésnek jutna osztályrészül a hivatás, kevesebbnek, mint ahányra Isten egyházának szüksége van? Miképp fér ez össze az isteni gondviseléssel s Jézusnak egyháza és a lelkek iránti lángoló szeretetével? Téves nézeteket akarunk tehát eloszlatni s azt a tiszta s világos meggyőződést kívánjuk mindenkiben megérlelni, hogy igenis bárkinek lehet magasabb hivatásra törekednie, anélkül, hogy erre valamely *belső titkos sugallat, vagy ellenállhatatlan vonzalom* ösztönözné. Sokan ugyanis ebben látják a hivatás szükséges jelét s feltételét, mely nélkül vakmerőség, sőt bűn volna egyházi pályára gondolni. Lehet, sőt hasznos és tanácsos a hivatásért imádkozni s azt az Istentől bárki meg is nyerheti, ha egyébként a hivatással járó kötelességek teljesítésére alkalmas.

A következőkben tehát P. Lintelo Gyula S. J. hasonló című értekezése nyomán előadjuk érveinket, melyekre tételünk támaszkodik. Felsoroljuk az előnyöket, melyekre számíthatunk, ha e tételt a gyakorlatba átvisszük. Ezután néhány gyakorlati esetet tárgyalunk s két ellenvetésre adunk feleletet. Végül a gyakori szentáldozásról, mint a hivatás ébresztésének s művelésének leghathatósabb eszközéről mondunk el egyet-mást.

¹ Értekezésünk csekély módosítással alkalmazható a nők szerzetesi hivatására is.

I. Érveink

1. Szabad, sőt hasznos és üdvös a hivatás kegyelméért imádkoznunk

A szent evangéliumok egyik megragadó, páratlan jelenete tárul lelki szemeim elé. Megszámlálhatatlan néptömeg kíséri az Üdvözítőt. Résztvevő szívvel jártatja rajtuk az isteni Mester szelíd tekintetét s megszanja őket. Úgy tűnik föl előtte ez a nyüzsgő, lelkileg annyira éhes nép, mint az aratásra váró aranykalászos szántófield. Tudja, látja, hogy ha az isteni házigazda idejekorán alkalmas aratókat nem küld, óriási kincsei veszendőbe mennek. Tanítványaihoz fordul tehát „Imádkozzatok, úgymond, a szántófield Urához az aratásra váró gabona isteni gazdájához, hogy küldjön munkásokat.”

És a mai világban talán másként állunk? Mintegy 800 millió pogány ül még a halál árnyékában; ott az eretnekek s szakadárok milliói. Mily óriási nagy a hitetlenek s bűnösök száma! Jézus látja ezt. Hogyan? Nem indulna meg könyörülő szíve, nem jönne újra ajkára a szánalom megható ígéje: „Az aratás ugyan bő, de a munkás kevés?”

A halhatatlan lelkek megmentése az isteni Szívnek leghőbb vágya.

Jézus érdekeiről van tehát szó és pedig legfontosabb érdekeiről!

Ámde Isten a pap által folytatja a lélekmentés nagy munkáját. Örök végzései szerint az embert ember által segíti az üdvösségre. A papot második Krisztusnak szeretik a szentatyák nevezni, mert általa kapja a világ ama jótéteményeket, melyeket hajdan az Isten egyszülötte kezéből nyert.

Ha tehát azt kérjük Istentől, hogy a halhatatlan lelkeket üdvözítse, ugyanakkor a papi hivatás nagy kegyelmének bővebb osztogatásáért könyörgünk.

Figyeljük csak meg! Üdvözítőnk jómagya is nem azt mondja: „Imádkozzatok a pogányok és bűnösök megtéréséért!” Ez a távolabbi cél. A közelebbi cél, mely nélkül nem juthatunk ama távolabbhoz, amelyre pedig összes buzgalmunknak irányulnia kell: ez a papi vagy szerzetesi hivatás. „Imádkozzatok, úgymond, munkásokért,” azaz papokért, szerzetesekért, kik a lelkekre nézve éppoly nélkülözhetetlenek, mint a földműves az aranykalászokat ringató szántófieldre nézve.

Egyházunkat mindenkor áthatotta az a fontos tudat, hogy neki igen-igen fontos kötelessége jó papokért imádkozni s e feladatának meg is felelt. Kántorböjtjeit ezért rendeli. Édesanyánk, az anyaszentegyház követni akarja ebben is isteni Alapítója példáját, ki, mielőtt apostolait megválasztja, visszavonulva esedezik, könyörög azokért. Egyházunk tehát az év folyamán négyszer is előveszi a böjt szigorú eszközét és imádkozik, hogy Isten alkalmas munkásokat küldjön szántófieldjére.

Egészen Üdvözítőnk s egyházunk óhaja s kívánsága szerint járunk tehát el, midőn a hivatásokért imádkozunk. Ámde miért záró ki ez imából éppen önmagunkat? Hiszen az Üdvözítő kívánsága teljesen általános: „Imádkozzatok, úgymond, hogy a mennyei Atya munkásokat küldjön.”

Minden biztonnal nemcsak hogy nem cselekszünk az isteni Szív szándéka ellen, hanem inkább nagy örömet is szerzünk neki, ha így szólítjuk meg őt: „Munkásra van szükséged Uram? Íme itt vagyok én, hívj engem, ha szolgálatomat igénybe akarod venni.”

És ha olyan ifjú imádkozik így, akit kora, neveltetése, tehetsége nagyon alkalmassá tesznek az apostoli munkára, nem lesz-e valószínű, sőt talán bizonyos, hogy az isteni házigazda őt fel is fogadja?

Ellenkező esetben szinte érthetetlen volna, miért sürgeti az Üdvözítő, hogy munkásokért imádkozzunk. Igen találó s idevágó megjegyzést tesz egy híres szentírás-magyarázó: „Midőn

az apostolok, úgymond, az Úr kívánsága szerint nyomban munkásokért könyörögtek, nem is maradt el imájuk bő gyümölcse.

Ők lettek ugyanis a legelsőek, kiket a mennyei Atya szántóföldére munkásoknak meghívott, amint az elbeszélte evangéliumi történetből világosan ki is tűnik.” (Fillion in Math. IX. 38.)

2. Könyöröghetünk bármely lelki adományért; miért ne a hivatásért?

Bizalmunk az ima erejében határtalan legyen. Hitünk tanítja ezt. A tanítványokat megfeddi az Úr, mert nem volt elég hitük s bizalmuk arra, hogy nagy dolgokat kérjenek. Az apostol is arra buzdít, hogy nagyobb lelki adományokra törekedjünk s kijelenti, hogy aki pap akar lenni, jó és szent dolgot kíván. 1 Tim 3,1. „Dolgot (munkát), jegyzi meg Szent Jeromos és nem kitüntetés, fáradságot és nem mulatságot”.

De lehet-e jobb dolog, ami inkább válik Isten dicsőségére s a világ javára, mint a papi hivatás?

Eme hivatás oly méltóságra emel, amelynél nagyobb az istenemberi és istenanyai méltóságon kívül nincs s másrészt az önmegszentelés oly bő forrásait nyitja meg, mint semmi más állapot a földön.

De valaki talán úgy gondolkozik, mégis csak nehéz a világi pap helyzete s félelmetes az önálló lelkipásztorkodással járó felelősség terhe. Az ilyen számára ott a szerzetesi állapot. A szabályai szerint élő szerzet keblén megvan mindama támogatás, melynek szükségét érzi némely jellem.

Az evangéliumi tanácsok útja mindenki előtt tárva-nyitva áll.

A szentatyák s egyháztudósok, a modern felfogással szemben határozottan és egyhangúlag tanítják, hogy Isten *kivételesen minden embert* meghí az evangéliumi tanácsok követésére. Igaz, egyeseket különösebben, mondhatnám személyesen hív meg, másokat ellenben általánosságban.

Az előbbi a szoros értelemben vett hivatás.

És éppen ez az, amit imádság által elérhetünk.

„Aki fel akarja fogni az Úr ígét a tisztaságról,” mondja Origenes, „imádkozzék erős hittel, hogy azt felfoghassa. Kérje annak nevében, aki azt hirdette s tapasztalni fogja, mennyire igaz amaz isteni ígéret, aki kér, az nyer!”

„Hogyan? – kérdi Damonet atya – Jézus hívogat minket s mi kételkedhetnénk, hogy kegyelmet is ad ahhoz, ha kérjük s a magunk részéről buzgón közreműködünk?”

3. Isten hű szolgálóinak példája

Ezúttal a szoros értelemben vett hivatásról szólunk. Ha valaki pappá vagy szerzetessé akar lenni, kell, hogy hivatása legyen. Ebben egyetért velünk mindenki, bármibe is helyezze a hivatás lényegét. Az ember nem úgy választja a papi pályát, mint pl. a katonait vagy ügyvédit.

Semmi sem bizonyosabb, mint a szentírás szava: „Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo!” (Zsid 5,4) „Nem is veszi senki magának e tisztet, hanem aki Istentől hivatik!” Ámde az is kétségtelen, hogy e kegyelmet éppúgy esdhetjük ki Istentől, mint egyéb ajándékait. Igaz ugyan, hogy Isten szabadon választja szolgálóit, de azért azt se feledjük soha, hogy örök terveiben már előre számbavette az ima hatalmát. Igen, ő látta öröktől fogva imáinkat és gondviselésében azoknak különös szerepet juttatott. Aki a szentek és Isten kiváló szolgálóinak élettörténetével csak kissé is foglalkozott, könnyen észrevehette, hogy azok nagy része már kora gyermekségében kezdte ostromolni az eget a hivatás nagy kegyelméért. Ki

más ébresztette bennök e vágyat s ki ösztönözte őket ez imára, ha nem a Szentlélek? És ismét hányan köszönhetik hivatásukat a buzgó édesanya, nővér stb. állhatatos könyörgéseinek s áldozatainak?

Másoknak pedig mennyi imába s könnybe került, míg Isten a hivatásuk elé tornyosuló akadályokat elhárította!

Íme a sok közül a jeles Suarez példája. Tanulmányaiban látszólag a tehetség hiánya miatt óriási nehézségekkel küzd. De bizalmát nem veszti el. Kitartó s buzgó imával fordul az Isten anyjához; és nem hiába. Szűz Mária közbenjárására értelmét oly természetfeletti fény árasztotta el, mely őt az egyház legnagyobb lángelméi és tudósai közé emelé. Az az ifjú klerikus, kiből később a szent életű IX. Pius pápa lett, szintén imádsággal esdette ki az epilepsziából való kigyógyulást, mely baj a szentély ajtait – az egyház legnagyobb kárára – örökre elzárta volna.

4. Mit tanítanak az egyház tudósai?

Hossza-vége se volna értekezésünknek, ha itt mindamaz adatokat felhalmoznám, melyeket a szentatyák s egyháztudósok irataiban tételünk bizonyítására találunk. Meg kell elégednünk néhány nagyobb jelentőségű s tekintélyesebb nyilatkozattal.

Idéztük már Origenest. Ő utána indul Szent Jeromos, midőn az Üdvözítő e szavait magyarázza: „Nem mindnyájan fogják fel az igét, hanem akiknek adatott.” (Mt 9,11)

„E kegyelem (ti. a tisztaság) – úgymond Szent Jeromos, – azoknak adatik, akik azt kérik, el akarják nyerni, fáradoznak érte, mert annak adatik, aki kér!” Aranyszájú Szent János és Nazianzi Szent Gergely szakasztott éppígy beszélnek.

Szent Ágoston határozottan tanítja, hogy a gyermekekben fel kell ébreszteni a vágyat magasabb hivatás után, oktatni kell őket, hogy azt válasszák. „Azoknak,” tanítja a nagy Bellarmin, „kik csak úgy általában érzik magokban a szent hivatást, még nincs meg a közvetlen képességük az evangéliumi tanácsok követésére, de elnyerhetik azt ima s egyéb jó cselekedetek által, melyek a lelket bővebb kegyelemre készítik elő.”

Suarez tanácsolja, hogy az olyat, kit a Szentlélek megilletett, támogatni kell, részint azért, hogy jámbor elhatározásához hű maradjon, részint, hogy ne álljon ellen a Szentléleknek, hanem inkább ima s jó cselekedet által tegye magát alkalmassá a Szentlélek hathatósabb hívására.

A nagy egyháztudós tehát nyíltan és határozottan hirdeti, hogy az ima a még kevésbé szilárd határozott hivatást közelebbivé, határozottabbá teszi. Cornelius a Lapide, kinek tekintélye nem kisebb a hitágazattanban, mint a szentírás-magyarázatban, ugyancsak tanítja: „Isten minden hívőnek megadta a távolabbi képességet az evangéliumi tanácsok követésére s hogy e hivatást ima által közelebbivé tehetjük.

„Ez úgymond ő, a szentatyák egyhangú tanítása.”

Szent Ignác a lelki élet ez általánosan elismert nagy mestere, mély bölcsességgel alkalmazza e tételt az életre.

„Lelkigyakorlataiban” a következő szabályt állítja fel. „A lelkigyakorlatok idején kívül, megengedett és érdemszerző cselekedet *bárkit* nőtlenségre, szüzességre, szerzetesi állapotra vagy az evangéliumi tökéletesség egyéb gyakorlatára vezetni, ha egyébként ezekre alkalmasnak mutatkozik. A lelkigyakorlatok folyamán azonban üdvösebb az ilyen buzdításoktól tartózkodni. Hadd szóljon maga Isten a lélekhez, tudassa vele akaratát, vonja őt szeretetére, dicséretére s ama állapotra, melyben e lélek legjobban szolgálhat neki.” (Annot. 16.) Szent Ignác szavai oly egyénre vonatkoznak, aki alkalmas ugyan az apostoli életre, de a pályaválasztás felett még nem döntött. Ama pillanatokban, midőn e fontos lépést megtenni szándékozik, Szent Ignác véleménye szerint, szabadnak kell lennie minden külső hatástól.

Maga Isten működjék a lélekben, a lélek pedig legyen rajta, hogy magát a kegyelem elfogadására alkalmassá tegye. Mit tehet e célból? Imádkozzék, elmélkedjék, ajánlja fel magát az egész mennyei udvar színe előtt s nyilatkozzék késznek, hogy Jézust, az emberi nem született királyát, annak kívánsága szerint, bárhova is követi.

Kérje a kegyelmet, hogy az Isteni Mestert a teljes lemondásban (szegénységben, tisztaságban és engedelmisségben) követhesse, ha ugyan az isteni Felség őt erre az állapotra kiválasztani méltóztatnék.

Íme tehát Szent Ignác is az imában jelöli meg az eszközt, mely által a távolabbi hivatást közelebbivé, határozottabbá tehetjük. De ennek az imádságnak Szent Ignác szerint az elmélkedés tüzeiben kell áthevülnie, önfelajánlással kell párosulnia s hatalmas égi pártfogókra támaszkodnia.

Mily nagy bölcsesség nyilatkozik meg e tanácsban! Mily célszerű eljárás! Tegyük fel, hogy az isteni kegyelem csakugyan szól a lélekhez. Íme már eleve gondoskodva van, hogy ne találjon süket fülekre, hanem inkább engedelmes és készséges szívre, mely hajlandóbb Isten hívó szavát követni, mint az emberi okosság bármennyire kecsegtető tanácsait.

II. A hivatásért való imádság előnyei

Egy ifjú képe merül fel lelki szemeim előtt, ki még ártatlan és jámbor. Naponkint ott látom őt a szentmisén, sőt legtöbbször az Úr asztalánál is. És midőn az áldozás után Istenével bizalmasan érintkezik, ily ima ébred a lelkében: (Bárcsak minden ifjú napi imája lenne!)

Jó mester, még nem tudom minő életpályára hívsz. De bármilyen életutat szántál nekem, előre is kész szívvel hajlom meg akaratom előtt. Te tudod mi válik leginkább üdvömrre. Uram vagy te és én a te szolgád. A szolga engedelmisséggel tartozik urának. Mindenre kész vagyok. Ha arra szántál engem, hogy a lelkek üdvét munkáljam, légy áldva érte. Beismerem, hogy nem vagyok ugyan méltó ily nagy kegyelemre, de te végtelenül jó vagy és egyházadnak sok munkásra van szüksége. Fogadj fel engem, Uram közéd! És ha mindent el kellene is hagynom, ami csak kedves előttem, szerencsésnek érezném magamat, hogy ily árt adhatok a mennyországért és a halhatatlan lelkekért; de főképp azért érezném magamat boldognak, mert szeretetedet így némiképpen viszonzhatnám. „Ecce ego, mitte ne!” Íme itt vagyok, küldj engem!” Jézus, te mondd: „Imádkozzatok munkásokért!” Íme én akarok munkásod lenni, ne utasíts tehát vissza engem, hanem hallgasd meg könyörgésemet. Ámen.

Könnyen beláthatjuk, mennyivel múlja felül az ilyen ima ereje s hatása amaz egyszerű kérelmet, mellyel csupán felvilágosításért folyamodunk Istenhez a hivatás fontos kérdésében.

Lássuk a hivatásért való imádságnak előnyeit!

Az ily önfelajánló ima először is elhárítja az akadályokat, melyek a magasabb hivatásnak netalán útjában állanak; elkészíti továbbá a lelket, hogy elfogadja a hivatás kegyelmét, ha Isten őt azzal kitünteti; kifejleszti a nagylelkűség szellemét s megtanít buzogni a lelkek üdvéért; de ha mindez kevésbé valósulna is meg, annyi bizonyos, hogy legalább nagyrabecsülést ébreszt fel az ily ima a lelki, a természetfeletti ajándékok iránt.

Minő értékes lelki kincsek! Az ajánlott napi önfelajánló ima minden valószínűség szerint birtokukba juttatná ezeket. De megérdemli a fáradságot, hogy részletekbe bocsátkozzunk.

1. Elhárítja a magasabb hivatás akadályait

Teremtmények vagyunk s így Urunk Istenünk született alattvalói. E megmásíthatatlan helyzetünk szükségképpen megköveteli, hogy életünket s annak összes cselekedeteit Teremtőnk rendelkezésére bocsássuk. Minél fontosabb valamely lépésünk s minél több függ tőle, annál szükségesebb, hogy Urunk, Istenük bölcs és szent akaratát szem előtt tartsuk.

Ámde van-e jelentősebb s nagyobb kihatású lépés az ember életében, mint a pályaválasztás? És mégis, fájdalom! mennyi ballépést követnek el sokan e nagyon fontos ügyben, hány eltékozolt, eltévesztett hivatás, mennyi tönkretett élet!? E szerencsétlenségnek egyik fő oka a könnyelműség, a meggondolatlanság.

És épp e tekintetben nyújtana az ajánlott ima hathatós ellenszert.

Ily fontos kérdésben kitől kellene első sorban útbaigazítást kérnünk? Nemde a józan ész sugalma ahhoz utasít, aki sorsunk szálait fonja s az egész társadalmat gondviselő szeretettel kormányozza?! És mégis ki az, kit még csak arra se méltatunk, hogy tanácsát meghallgassuk? Az Isten, igen a teremtő Isten az, ki a számításból egészen kimarad. Bölcs terveit megelőzzük s az önérdek, a szenvedély, vagy a szülők s barátok szavára hallgatva már előre kivonjuk magunkat és sorsunkat bölcs vezetése alól. Ily csalóka fény vezet be az ifjút a nagy világba. Talán tépelődik is eleget, hogy minő pályára lépjen, a boldogulás melyik útját, módját válassza, hol kecsegtet több előny s hol jut hamarabb célhoz ... csupán csak egy pálya marad ki egészen a számításból. A legmagasztosabbat, a papi vagy szerzetesi hivatást nem tartotta elég méltónak, hogy az ügyvédi vagy katonai pályával egy színvonalra helyezze. Eszébe se jut, hogy a Teremtőnek más, sokkal magasabb szándékai is lehetnek vele. Az olyan gyermek, ifjú, ki a hivatásért naponként imádkozik s magát Isten szolgálatára felajánlja, ily ballépéstől, ily elfogult gondolkodásmódtól bizton megmenekszik. Az ajánlott önfelajánló ima ugyanis szüntelen emlékezteti őt, hogy Isten ura életünknek, teremtői jogával élve szabadon válogatja oltára szolgálait bárminő rendű, rangú családból – s így a választás ő reá is eshetik.

A természet talán borzong s visszaborzad az áldozatos lemondással járó élet gondolatától, ámde az állhatatos ima mindinkább hallgatást parancsol neki s megszerzi az erőt az Úr édes igája s könnyű terhe elfogadására.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a tökéletesebb életre való hivatás csak ritkán szokott mindjárt eleinte teljes világosságban mutatkozni s ellenállhatatlan erővel vonzani. Ellenkezőleg! Isten rendes eljárása az, hogy végtelen finom gyengédséggel szól a lélekhez, bizonyos féltékenységgel közelíti meg azt, mintha csak óvakodnék, nehogy az ember legféltetebb kincsét, a szabadakaratot békóba vesse.

Szerényen közelít, gyengéden szólítgat. Csupán a magábaszállt, nyugodt lélek hallja, érti őt.

Minő nagyfontosságú dolog tehát, hogy a lélek mindig figyelmes és készséges legyen Istenével szemben. De lehet-e ennek alkalmasabb eszköze, mint a hivatásért való ima, az önfelajánlás?!

2. A nagylelkűség ápolása

Nem elég az isteni szót csupán hallani. A földolog most következik és ez: az áldozatkész engedelmesség. Az ifjú, kiről az evangélium beszél, magának az Üdvözítőnek ajkáról hallja az édes meghívást: „Si vis perfectus esse” ... „Ha tökéletes akarsz lenni,” – rázd le a földi bilincseket s kövess engem! Kell-e ennél közelebbi hivatás? És íme mégis az ifjú elszomorodva távozik. Miért? mert a hivatás áldozatot követel tőle.

Sajnos! számtalan ifjú élettörténete van e sorokban megrajzolva. Minden kellék megvolna a magasabb hivatásra; lelkök mélyébe Isten mérhetetlen kincseket rejtett, melyek nem csupán tulajdonosukat, hanem ezeket és ezeket boldogíthatnának. Ámde a „gazdag” ifjú szomorúan mond le minderről. Miért? Mert szívét valami fogva tartja, s neki nincs elég bátorsága s ereje e kötelékeket szétszaggatni. Hiszen nem halt ki belőle az érzék a magasabb iránt s vágyik is utána; s ha a hivatás csupán kegyelmeket s lelki méltóságot kínálna, tárt karokkal fogadná. Ámde a hivatás nem csak lelki előnyöket ígér, hanem áldozatot is kér. Az ember nem lehet jó pap s szerzetes anélkül, hogy a világ örömeiről, saját kénye-kedvéről le ne mondjon.

Az olyan azonban, ki a hivatás kegyelméért nap-nap után buzgón imádkozik, lassan-lassan, szinte észrevétlenül, megbarátkozik az áldozat gondolatával.

Vannak ugyan, kik imádkoznak olykor felvilágosításért a pályaválasztás ügyében, de imájokban ott lappang a mellékgondolat: Uram, add tudtomra akaratodat, – feltéve, hogy nem egyházi pályára szántál engem! Megengedem, hogy e mellékgondolat legtöbb esetben öntudatlan, elburkolt, de azért ott van s nem kis akadály a teljes meghódolásnak, mellyel Istennek és saját igazi érdekeinknek tartozunk. Pedig e teljes önmegadás Szenet Ignác véleménye szerint, feltétlenül szükséges, ha az ember bölcsen s üdvösen akar pályát választani. Ez az oka, miért sürgeti a nagy lélekismerő annyira, hogy a lélek, midőn választani készül, már előre annak pártjára álljon, ami nehezebbre esik, azt kérje Istentől, amitől természet szerint fél. Így lesz képes a vakító önszeretet hálójából kimenekülni. Szinte felesleges megemlíteni, mennyire felel meg e bölcs tanácsnak a naponkinti önfelajnló imádság!

3. A keresztény szellem ápolása

Nagyon jól tudjuk, hogy nem lesz minden ifjúból pap, vagy szerzetes, aki e kegyelemért imádkozik; de az is bizonyos, hogy igen sokból az lesz, aki imádság nélkül sohasem kapott volna közelebbi hivatást. Egy óriási eredmény azonban sohasem fog elmaradni. Felébred az imádkozó gyermekben, ifjában a nagybecsülés a papi és szerzetesi állapot iránt s ezzel kapcsolatosan az *igazi keresztény szellem*. Baunard szerint valamit nagyra becsülni annyit tesz, mint a teremtményben az „istenit” tekinteni. A hivatásért imádkozó ifjú lelki szemei előtt szüntelenül ott lebeg ez az „istenit,” amint az a papi, a szerzetesi állapotban sokkal inkább nyilatkozik meg, mint bárhol e látható világon. Látja a papot és pedig mint olyant, ki *Istent* annyira s annyiszor megközelíti, aki az *istenit* életet terjeszti az emberek között, látja a szerzetest, aki bár általában véve nagyobb áldozatot hoz, mint a világi pap, de ennek árán a lelki élet biztosabb s kellemesebb ösvényein jár s nagyobb jutalomra van reménye az Üdvözítő ígérete szerint: „Mindaz, ki elhagyja házát vagy atyafiait vagy nővéreit, vagy atyját vagy anyját ... az én nevemért, száz annyit nyer és az örök életet fogja bírni. (Mt 19,27)

Fel-fel hangzik lelke mélyéről a szózat: „Annyi halhatatlan lélek rohan a kárhozatba és te alszol?” Nem fog-e minden erejéből azon lenni, hogy a saját körében szavai s példája által apostolkodjék s az Isten országát maga körül mindinkább terjessze?

III. Néhány gyakorlati eset

Értekezésünk e része elsősorban magának az ifjúságnak szól. A tapasztalás bizonyossága szerint ifjaink nagy része a hivatással szemben háromféle álláspontot szokott elfoglalni.

Vegyük sorra mind a hármat. Be fogjuk látni, hogy egyik álláspont se teszi a magasabb hivatásért való imát feleslegessé!

1. Meg vagyok győződve, hogy én világi embernek születtem. Isten engem nem szánt papnak, annál kevésbé szerzetesnek

És csakugyan oly bizonyosan tudod te azt, hogy nagyobbra nem születél? Ha tisztán nem megőrzött ártatlanságod biztosítékot nyújt, hogy az isteni kegyelem működése elé soha akadályt nem gördítettél, ha a te „meggyőződésed” érett megfontolás gyümölcse és bölcs tanácsokra támaszkodik: – akkor nincs szavam ellene. Kövesd meggyőződésedet. De egyet-mást nem árt figyelembe venni. Fiatal vagy még, épp abban a korban, mely természeténél

fogva nagy óvatosságot javall, s azt tanácsolja, hogy egyelőre magadat bármely pályára készen tartsd. Hiszen hány esetben tapasztaljuk, hogy Isten hívó szavával oly szívek ajtaján kopogtat, kik hosszú időközön át ama meggyőződésben voltak, hogy ők inkább akárminek, mint papnak vagy szerzetesnek születtek!

Szent Teréz maga bevallja, hogy fiatal korában borzalom fogta el, ha csak gondolt is a zárdára. Ki hitte volna akkor, hogy belőle nemcsak szerzetesnő, hanem a szerzetesi élet nagy apostola s reformátora lesz? Az ily meglepő fordulatok Isten munkáiban éppen nem ritkák. De la Colombière atya, Jézus Szíve apostola, szintén rettenetes ellenkezést érzett ifjú korában a szerzetesi élettel szemben és mégis az ő igazi hivatásában életének egyik ismerője sem kételkedhetik.

Téged is, ifjú Barátom! – ha még eddig nem hívott az Úr, nem hívhat-e meg még a jövőben?

Brogie Pál 29 éves korában még tengerészhadnagy volt. Ekkor szól Isten szívéhez. És ő meghallja a hívást, pappá lesz, s hírneves hitvédő válik belőle. Ha kitűnő papi életét tanulmányozzuk, örökbecsű munkáit olvassuk, kételkedhetünk-e, hogy Isten őt erre s nem másra szánta? Isten titokzatos útjai még inkább meglepnek, ha megfigyeljük, hogy e férfiú életfája minő kedvezőtlen, terméketlen talajból nőtt. Hitbuzgó protestáns a nevelője, egész családja liberális szellemű; jómaga él-hal a kalandos tengerész életért!

A győztes pedig ennyi akadály felett az Isten kegyelme lett.

2. Még nem döntöttem; nem tudom, minő pályára lépjek

Az ilyen helyzetben három eshetőséggel kell számot vetned: vagy van hivatásod, vagy nincs, vagy pedig korai halálad meg fog akadályozni, hogy valamely pályára lépj.

a) Tegyük fel, hogy van hivatásod. Képzelterő-e ez esetben pályádra alkalmasabb előkészület, mint ha naponkint éleszted magadban a nagylelkűség szellemét, melyre oly nagy szükséged lesz, ha majd az áldozat órája elközelget? Az előzőkben rámutattunk mily hatalmas eszköze a nagylelkűség szellemének a napi önfelajánló imádság.

b) A másik eshetőség az, hogy Isten szent tervei szerint valamely világi pályán kell Uradnak szolgálnod s lelkedet megmentened. Veszítettél-e valamit azzal, hogy a hivatásért annyit imádkoztál? Korántsem! Ez az ima s önfelajánlás kifejlesztette benned az igazi keresztény szellemet, mely szüntelen arra ösztönöz, hogy magadat mindig és mindenben Isten akarata alá rendeld; lángra gyújtotta benned a lelkesedést Isten nagy érdekei iránt, megtanított arra, hogy az Úr tanácsait megbecsüld. Lehet-e ennél üdvösebb előkészület az életre? Ily lelkiület mellett kétségtelen, hogy legalább a parancsokat meg fogod tartani s hűen betöltöd állapotod kötelességeit. Legalább biztosan megmented egyetlen lelkedet s kitűnő világi ember leszel!

Még egyre figyelmeztetlek!

Nem ritkán maga a Szentlélek ébreszt vágyakat az ember lelkében, s arra ösztönöz, hogy e vágyak teljesüléséért imádkozzunk, jóllehet ő a Mindentudó nagyon jól látja már előre, hogy más jövő vár reánk, mint amely a mi epedő lelkünk előtt lebeg. A heves s tiszta vágyakból s a belőlük eredő imákból ugyanis nagy haszna van a léleknek.

Egy Szent Alajos, egy Hieronimói Szent Ferenc minő forró kívánsággal kérték Istentől, hogy a vad népek apostolaivá lehessenek. Ki ébreszt ily nemes és szent vágyakat, ha nem a Szentlélek? Vágyuk, imáik ugyan nem érték el az általuk kitűzött célt – de őket szentekké tették. Feltámasztották bennük a lángoló buzgalmat, mely egyiket a szeretet vértanújává, a másikat a nápolyi nép híres apostolává tette.

c) Meg is halhatsz fiatalon. Bölcs dolog ezt az eshetőséget se hagyni ki a számításból. Hány ragyogó tervet hiúsított meg a váratlanul betoppanó, kérlelhetetlen halál! Ki tudja nem ily sors vár-e tereád is? Siess tehát magadat jó korán megszentelni. Lehet! Isten nem engedi

meg, hogy feljuss az oltár lépcsőin; de a gondolat, a vágy, a szándék, mely szívedben él, folyton ösztönöznöd fog, hogy jobban és jobban szeresd az oltár Istenét s nagyobb odaadással szolgálj neki. Szívedben már meghoztad a nagy áldozatot, bőséges lesz érdemed s egykor jutalmad, ha nem is nyílik alkalmaid azt megvalósítanod.

Bizonyos 18 éves fiatal embert, ki csak az imént hagyta el a nevelőintézetet, súlyos betegség döntött a halálos ágyba. Szegény jó édesanyja reáborul, s halk hangon, törődött szívvel így kesereg: „Mindég reméltem, hogy egyik fiamból papot nevelhetek ...”

„Óh Anyám, felel erre az ifjú, ugyan miért nem mondtad meg ezt nekem előbb? Most már késő!” Aztán sógornőjét hívatta. Megkérdezte tőle, minő pályára szánta kicsi fiacskáját. Tanácsolta neki, készítse azt elő lassan-lassan a papi pályára.

A közeli halál igen gyakran élénk világosságot vet a pályaválasztás s hivatás nagy kérdésére! Csak még egy megjegyzést az elmondott esetre. Ha az az ifjú naponkint imádkozik a hivatásért, ki tudja? hátha meg is kapja azt? Ki mondhatná meg, nem azért metszette-e el oly korán az Úr az ifjú élete fonalát, mert előre látta a veszélyeket, melyekbe az elhibázott pályaválasztás sodorta volna: „Raptus est, ne malitia mutaret intellectum lius.” (Bölcs 4,11) „Elragadtatott, hogy a gonoszság el ne változtassa értelmét.”

3. Attól félek, hogy Isten szavamnál fog és csakugyan meghív, ha hivatásért imádkozom

a) Tehát te félsz! És ugyan honnan e félelem? Ha te is azt akarnád már most, amit Isten akar, semmi okod se volna a félelemre. Ne ámítsd magad! Míg csak akaratodat teljesen Istennek alá nem rendeled, éppen nem vagy alkalmas lelkihangulatban, hogy bölcsen s üdvösen válassz életpályát. Ha tehát önön javadat komolyan szíveden hordod, vedd magad mielőbb Teremtőd karjaiba s mondd neki: „Uram, amit te akarsz, azt én is akarom, még ha esetleg teljes lemondást kívánnál is tőlem a papi vagy szerzetesi hivatásban.”

b) Te félsz? Nem jelenti-e talán épp ez, hogy Isten csakugyan hív téged? A lelki élet mesterei egyhangúlag tanítják, hogy a gonosz lélek a testtel és világgal szövetkezve épp a leghatározottabb s legtöbb gyümölcsöt ígérő hivatásokat szokta megostromolni. Félsz, hogy Isten netán szavadnál fogna, ha tőle a hivatás kegyelmét kéred!? És ez talán oly nagy szerencsétlenség volna reád nézve? Gyermekek: van hited! Neked tudnod kell, hogy az a rettegett hivatás k Isten kiváló szeretetének záloga, a legnagyobb kegyelem, melyet e földön adhat és földi s örök boldogságunk legdúsabb forrása!

Egyébként tudd meg, Isten feltétlen ura adományainak. Kívánságodat, imádat oly alakban teljesíti, amint neki tetszik s neked legüdvösebb. Bölcsen osztogatja a képességeket, hajlamokat s szerepeket, hogy a társadalom virágozzék s mindenki célt érjen.

Dupontnak, „Tours szentjének,” sokan ajánlották, hogy szerzetbe lépjen. Sokat imádkozott, hogy felismerje Isten akaratát. Hasztalan! semmi hajlam sem ébredt fel benne a papi vagy szerzetesi hivatásra. „Tehát a világban maradok,” szölt erre, „s ott igyekszem Istennek szolgálni s a lelkek üdvét előmozdítani.” Világi férfiú maradt s szent példája és művei megörökítették nevét az egyház történetében.

IV. Két nehézség bírálata

1. A gyermekek hivatása

Nem ritka eset, hogy 9–12 éves gyermek bevallja szíve titkát lelkiatyjának: „Pap szeretnék lenni,” „misszionárius szeretnék lenni a pogányok közt” stb.

Akárhányan vannak, kik az ily bizalmas, naiv közlésnek semmi jelentőséget se tulajdonítanak s mulékony gyermeki ábrándnak tartják az egészet. Sajnálatos tévedés!

A gyermeki tiszta szív vágyai, „ábrándjai” nem ritkán a hivatás csírái s az isteni kegyelem érezhető hatásai.

Az ügyes lelkivezető kétségkívül meg fogja bírálni a gyermek jellemét, megfigyeli a gyermek szívében ébredt vágyak s hajlamok mélységét és állhatatosságát. Bizonyára nem kis aggodalommal fog a jövő veszélyeire gondolni, midőn majd e fészlő, zsenge bimbóra fagyos, viharos idők következnek. De ki mondhatná mégis joggal, hogy az ily gyermek-hivatás csupa képzelődés? Ha azt állítja valaki, hogy a hivatáshoz való hűség ily esetekben még nagyon kétséges, készségesen igazat adok neki. Ámde mikor és hol van a hivatás drága kincse teljes biztonságban?!

De ha valaki tagadja, hogy az ily hivatás a kegyelem műve, nem érték vele egyet. Sőt azt merem állítani, hogy az ily 10–12 éves korban jelentkező hivatás sokkal biztosabban Isten munkája, mint amely 17–20 év körül lép fel. A gyermeki szívben a Szentlélek működése sokkal kevésbé kétséges, mert alig talál akadályra. A teljesen szándékos s szokásos bűn még nem vetett árnyat a hit fényére, a szenvedély még nem szennyezte be Isten eleven templomát. Az ily lélekben Isten teljesen otthonosan érzi magát s így méltán hihető, hogy a tökéletesebb életre való hivatás is tőle ered. Az ily gyermekhivatásokra illik, mit Gratry oly szépen mond Perreyve Henrik életrajzában. „Ily dolgokat épp 12 éves korában ért meg az ember; negyven éves korában már nem érti azokat.”

Hány és hány nagyszerű egyházi pálya gyökerei nyúlnak vissza a zsenge ifjúsívekbe! Nincs egyházi tudós, ki az említett vágyakban a hivatásnak legalább is valószínű jeleit ne látná. Épp azért, ha e vágyak, hajlamok a növekedő korról megszűnnek, sokkal lelkiismeretesebb s alaposabb vizsgálódásra van szükségünk, ha a hivatás ügyét helyesen megítélni s abban dönteni akarunk.

Vonjuk le a következtetést. Ha a lelkiatya hiszi, hogy a gyermeki lélekben támadt vonzalom a kegyelem munkája, tegye figyelmessé erre a gyermeket, örködjék a zsenge hajtás felett s támogassa lehetőleg a Szentlélek működését. Ha ezt elhanyagolja, egész úgy tesz, mint Héli főpap, ki az Isten hívó szavára fel-felébredő kis Sámuelhez így szólt: „Gyermekem, aludjál csak nyugodtan! Az egész semmi! Később majd elválik!”

2. A benyomásokból eredt hivatás

Mások ismét „*a benyomásokból eredt hivatásokról*” beszélnek. Sokan ugyanis kizárólag a gyermek, az ifjú környezetének, olvasmányainak tulajdonítják, hogy benne vágy s hajlam támadt az egyházi pálya iránt s ugyanezért az ily hivatást csak önhitegetésnek, szuggesztiónak tartják, mely benne a külső körülmények folytán támadt. „Ha elmúlnak a benyomások, szétfoszlik a hivatás is,” szokták mondani. Igen sokszor halljuk ezen ellenvetést oly családokban, melyek gyermekeiket zárdákban vagy egyháziak vezetése alatt álló intézetekben neveltetik. Itt ismét téves nézetet kell eloszlatnunk, mely sokakat, sőt akárhány kislelkű lelkivezetőt is fogva tart.

Hogy a képzelgés, az „autoszuggesztio” nem jele az igazi hivatásnak, készségesen elismerem; de viszont azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az isteni kegyelem a legtöbb esetben külső körülményeket, benyomásokat használ fel céljai elérésére. Akárhánynak valamely jó könyv olvasása adta meg az első lökést magasabb hivatásra, másokban ismét a vallásos környezet, az egyházi szertartások fensége, szentbeszéd, lelkigyakorlatok, vagy a szerzetesek szerény fellépése, sőt méltatlan üldöztetése támasztott vágyat, hogy magukat teljesen Istennek szenteljék.

A bölcs és tapasztalt lelkivezető hamarosan tisztában van, hogy csupán ideges érzékenykedéssel áll-e szemben, vagy pedig a kegyelem hatásával.

Az pedig teljes félreismerése volna emberi természetünk sajátosságának, ha valaki csak azt a hivatást akarná isteninek elismerni, melynek indítóokai, forrásai egészen tiszták és lelkiek. Isten általában külső körülmények által vezet és irányít s már az maga is nagy kegyelem, hogy oly helyzetbe juttat, mely a hivatás gondolatát bennünk felébreszti.

A külső körülmények magukban véve természetesen még nem teszik magát a hivatást, de előkészítik azt s alkalmat adnak annak követésére. A külső körülmények viszont a legtöbb esetben a magasabb hivatás romba döntői, megghiúsítói is.

Nagyon is meg kellene ezt szívlelniük a szülőknek s nevelőknek! Okos és lelkiismeretes szülő vagy nevelő, ki Isten jogát a gyermeket illetőleg elismeri, nem dobhatja bűn nélkül a gyermek lelkét a világi örömök s mulatságok csábjainak zsákmányul. Színház, gyermekbálok, tánciskolák mennyi hivatást fojtottak már meg csírájában!

Bizonyos ifjút Isten kiváló tehetségekkel áldott meg s szinte félreismerhetetlenül vonzott a szerzetesi pályára. Sajnos, csakhamar a világ horgára került, s már nem érzett elég lelki erőt az isteni hívó szót követni. Ha az okát keressük, gyermekkori nevelésben könnyen feltalálhatjuk. Ártatlan maradt, az igaz, de képzelete s kedélye sokkal több s mélyebb világias, mint vallásos benyomást őrzött meg. És ki ne ismerné az első benyomások óriási hatalmát? És anyja, ki maga is a világ szeretetén csüggött, utóbb maga is észrevette a végzetes hibát, melyet a nevelésben elkövetett, de sajnos, csak akkor, midőn már lehetetlen volt azt kijavítani.

Minő eltörölhetetlen hatással van viszont a zsenge gyermeki szívre az, midőn pl. látja a fenséges isteni tiszteletet, szertartásokat! Akárhány ifjú lelkében hintette már el a hivatás magvát valamely magasztos egyházi ünnepség, misszió stb., melyre a hívó nép áradata özönlött, vagy pedig a csendes kápolna, melynek lilomos oltára előtt szívét kiöntötte.

V. Hivatás és a gyakori szentáldozás

Szemrehányást kellene magunknak tennünk, ha a hivatásról szólva, annak, valamint minden erénynek s jónak legtermékenyebb magvát, a gyakori szentáldozást meg nem említünk.

A tournaii és metzi eucharisztikus kongresszusok felvetették e kérdést is: „Minő hatással lesz a gyakori szentáldozás a hivatásokra?” A felelet igen kedvező volt.

Delbrel S. J. atya jeles művében, melyet „a szemináriumok benépesítéséről” írt, ugyancsak hangsúlyozza a szoros viszonyt, mely a gyakori szentáldozás és a hivatás közt fennáll.

Felette érdekes és tanulságos a levél, melyet egy tapasztalt pap s nevelő e mű hatása alatt a kitűnő szerzőhöz intézett.

„Felkérem önt,” írja e levélben, „beszéljen csak tovább is a gyakori szentáldozásról, mint a papi s apostoli hivatások legbiztosabb felébresztőjéről. Részemről ama meggyőződésre jutottam, hogy a szentáldozástól függ *minden!* Lehet, hogy e nyilatkozatban túlzást lát. De kérem, hallgasson csak meg! Amit mondani akarok, saját tapasztalatomból merítem.

Majdnem kizárólag neveléssel lévén elfoglalva, biztosíthatom önt, hogy a gyakran áldozók közül igen sokban fejlődött ki a hivatás, – a ritkán áldozók, még a legkedvezőbb körülmények közt se maradtak hűek.

Miért is nem hat annyi jó könyv, oktatás és példa annyi ifjú lelkére? Mert nincs bennük életerő, nincs nagylelkűség. És ennek hol az oka? Mert nem élnek a megszentelő malaszt állapotában. „Prius est esse, quam esse tale.” Először lenni kell, hogy az ember ilyen vagy olyan lehessen. Hogy az ember nagylelkűvé váljék, a lelki életet másokra is szétárassza, szükséges, hogy előbb önmaga lelkileg éljen és pedig *állandóan* éljen. Ámde ezt a modern viszonyok közt gyermekeinknél el nem érjük a gyakori, sőt lehetőleg mindennapi

szentáldozás nélkül. Ha egyszer elértem a gyakori áldozást, a többi magától jön. A lélek fogékony lesz minden jóra. Ilyen értelemben állítom, hogy a mindennapi szentáldozás a hivatás egyetlen eszköze. A többi eszköz mind a lelken kívül marad, ez azonban átalakítja a lelket. Minél tovább figyelem a dolgot, annál világosabbá válik előttem és nem győzöm eléggé csodálni, hogy nem kiált fel minden pap Don Boscóval: „Ezen fordul meg minden!” Bárcsak kiki saját tapasztalatából győződnek meg róla!

Hogy tehát szemináriumaink benépesedjenek, szükséges volna, hogy a plébánosok a gyermekeket s ifjakat naponként, vagy legalább is majdnem minden nap áldoztassák meg, hogy e szent szokás virágozzék a nevelőintézetekben és szemináriumokban. Akkor lesznek majd hivatások és pedig szilárdabbak és kiválóbbak, mint ma. Hogy manap oly ritka az ilyen hivatás, csakis annak tulajdonítható, mert ifjainkban hiányzik a szilárd erényalap, melyet az ártatlanul átélt gyermekkor szolgáltat.”

Papok, szülők s maguk az ifjak bő anyagot találnak e sorokban az elmélkedésre.

Végszó

Mi volt szándékunk e néhány sorral? Eszközt, bár egyszerű s mégis hatásos eszközt akartunk az éber nevelő kezébe adni, mellyel a reábízottak lelkét a magasabb hivatásra előkészítheti. Ha elsősorban a pap szent teendői közé tartozik a hivatás magvait ily módon hintegetni, az ő feladata lesz az is, hogy a buzgóbbak lelkében ébredt szent vágyakat megvizsgálja s tanulmányozza. Rendszerint a lelkiatyának kell megállapítania, hogy az illetőben megvannak-e a közelebbi hivatás összes kellékei. Mindenesetre fontos és kényes feladat ez, melyben a lelkivezetőt hosszas és buzgó imán kívül, alkalmas munkák tanulmányozása segítheti.

A. M. D. G.